

RETTENS DOM (Femte Afdeling)

22. oktober 2002 *

I de forenede sager T-178/00 og T-341/00,

Jan Pflugradt, Frankfurt am Main (Tyskland), i sag T-178/00 ved Rechtsanwalt N. Pflüger, og i sag T-341/00 ved Rechtsanwältin Pflüger, R. Steiner og S. Mittländer, og med valgt adresse i Luxembourg,

sagsøger,

mod

Den Europæiske Centralbank, i sag T-178/00 ved J. Fernández Martín og V. Saintot, som befuldmægtigede, bistået af Rechtsanwalt B. Wägenbaur, og i sag T-341/00 ved V. Saintot og T. Gilliams, som befuldmægtigede, bistået af Rechtsanwalt B. Wägenbaur, og med valgt adresse i Luxembourg,

sagsøgt,

* Processprog: tysk.

angående, i sag T-178/00, en påstand om annullation af sagsøgerens bedømmelsesrapport for 1999, og, i sag T-341/00, en påstand om annullation af skrivelsen af 28. juni 2000 fra generaldirektøren for Generaldirektoratet for »Informationssystemer« (GD IS) ved Den Europæiske Centralbank vedrørende de opgaver, der blev tildelt sagsøgeren,

har

DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABERS RET I FØRSTE INSTANS
(Femte Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, J.D. Cooke, og dommerne R. García-Valdecasas og P. Lindh,

justitssekretær: fuldmægtig D. Christensen,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter mundtlig forhandling den 19. februar 2002,

afsagt følgende

Dom

Relevante retsregler

- 1 Protokollen om statuten for Det Europæiske System af Centralbanker og Den Europæiske Centralbank (ECB), som er knyttet til traktaten om Den Europæiske Union (herefter »statuten for ESCB«), indeholder bl.a. følgende bestemmelser:

»Artikel 12

[...]

- 12.3 Styrelsesrådet vedtager en forretningsorden, som fastlægger den interne organisation af ECB og dens besluttende organer.

[...]

Artikel 36

Personale

36.1 Styrelsesrådet fastsætter på forslag af direktionen ansættelsesvilkårene for ECB's ansatte.

36.2 Domstolen har kompetence til at træffe afgørelse i enhver tvist mellem ECB og dens ansatte inden for de rammer og på de betingelser, der er fastsat i ansættelsesvilkårene.«

2 Med hjemmel i disse bestemmelser har Styrelsesrådet ved afgørelse af 9. juni 1998, som ændret den 31. marts 1999 (EFT L 125, s. 32), vedtaget ansættelsesvilkårene for de ansatte i Den Europæiske Centralbank (herefter »ansættelsesvilkårene«), hvori det bl.a. bestemmes:

»9. (a) Ansættelsesforholdet mellem ECB og dens ansatte reguleres af de ansættelseskontrakter, der indgås i overensstemmelse med nærværende ansættelsesvilkår. De administrative bestemmelser for personalet, der vedtages af Direktionen, specificerer anvendelsen af disse ansættelsesvilkår.

[...]

(c) Ansættelsesvilkårene er ikke underlagt nogen specifik national retsorden. ECB anvender i) de generelle retlige principper, der er fælles for medlemsstaternes retsordener, ii) de generelle fællesskabsretlige (EF)

principper og iii) bestemmelserne i EF-forordninger og -direktiver vedrørende socialpolitik, der er rettet til medlemsstaterne. Om nødvendigt implementerer ECB disse retlige instrumenter. Der tages behørigt hensyn til EF-henstillinger vedrørende socialpolitik. Ved fortolkningen af rettigheder og forpligtelser i henhold til nærværende ansættelsesvilkår tager ECB behørigt hensyn til de grundlæggende principper i forordninger, bestemmelser og retspraksis, der finder anvendelse på EF-institutionernes personale.

10. (a) Ansættelseskontrakterne mellem ECB og dens ansatte består af ansættelsesbreve, som den ansatte skal medunderskrive. Ansættelsesbrevene specificerer ansættelsesvilkårene i overensstemmelse med Rådets direktiv 91/533/EØF af 14. oktober 1991 [...]«

3 I henhold til artikel 12.3 i statuten for ESCB har Styrelsesrådet vedtaget ECB's forretningsorden, ændret den 22. april 1999 (EFT L 125, s. 34, som berigtiget i EFT 2000 L 273, s. 40), hvori det bl.a. bestemmes:

»Artikel 11

11.1 Alle ECB's ansatte orienteres om deres stilling inden for ECB's struktur samt om deres rapporteringskanaler og faglige ansvar.

[...]

Artikel 21

Ansættelsesvilkår

- 21.1 Ansættelsesforholdet mellem ECB og ECB's personale fastlægges i ansættelsesvilkårene og de administrative bestemmelser for personalet.
- 21.2 Ansættelsesvilkårene godkendes og ændres af Styrelsesrådet efter forslag fra Direktionen. Det Generelle Råd høres i henhold til proceduren i denne forretningsorden.
- 21.3 Ansættelsesvilkårene gennemføres ved administrative bestemmelser for personalet, der vedtages og ændres af Direktionen.«

Faktiske omstændigheder, retsforhandlinger og parternes påstande

- 4 Sagsøgeren, som tidligere var ansat i Det Europæiske Monetære Institut (EMI), har siden den 1. juli 1998 arbejdet for ECB. Han blev tilknyttet Generaldirektoratet for »Informationssystemer« (herefter »GD IS«), hvor han siden sin ansættelse har varetaget stillingen som »koordinator for UNIX-specialisterne«.
- 5 Den 9. oktober 1998 godkendte sagsøgeren indholdet af et dokument med titlen »UNIX-koordinatorens ansvarsområder«, som han havde fået tilsendt den 5. oktober, og som indeholdt en liste over de forskellige arbejdsopgaver i forbindelse med hans stilling. Blandt disse arbejdsopgaver var udarbejdelsen af bedømmelsesrapporter for medarbejderne i UNIX-gruppen.

- 6 Den 13. oktober 1998 tilsendte ECB sagsøgeren et ansættelsesbrev, der havde tilbagevirkende kraft fra den 1. juli 1998.
- 7 Den 14. oktober 1999 modtog sagsøgeren fra generaldirektøren for GD IS meddelelse om, at det ikke tilkom ham at udarbejde bedømmelsesrapporter for medarbejderne i UNIX-gruppen.
- 8 Den 23. november 1999 havde sagsøgeren en bedømmelsessamtale med sin afdelingschef. Afdelingschefen anførte sin vurdering af sagsøgeren i dennes bedømmelsesrapport for 1999, som udgør den anfægtede retsakt i sag T-178/00.
- 9 Den 12. januar 2000 fremkom sagsøgeren med en række bemærkninger til den bedømmelse, som han havde fået, og anførte i bedømmelsesrapporten for 1999, at han forbeholdt sig »ret til at afvise en urigtig bedømmelse«.
- 10 Sagsøgeren anmodede om en ny bedømmelsessamtale. Denne samtale fandt sted den 14. januar 2000 med vicedirektøren for GD IS, som udarbejdede sin bedømmelse samme dag.
- 11 Den 19. januar 2000 underskrev sagsøgeren bedømmelsesrapporten for 1999 med tilføjelse af følgende bemærkninger:

»Jeg har nøje studeret det synspunkt, som den anden bedømmer har givet udtryk for. Imidlertid fastholder jeg, at de i bedømmelsesrapporten anførte bemærkninger er urigtige og ubegrundede. Derfor afviser jeg bedømmelsen og vil

foranledige, at der iværksættes en administrativ revurdering som anført i ansættelsesvilkårene.«

- 12 Sagsøgeren har i henhold til ECB's interne procedurer dels anfægtet den bedømmelse af hans arbejde, som er anført i bedømmelsesrapporten for 1999, og dels anfægtet den i nævnte rapport ligeledes indeholdte beslutning om at fratage ham ansvaret for at bedømme medarbejderne i UNIX-gruppen.
- 13 Den 10. marts 2000 anmodede sagsøgeren i henhold til ansættelsesvilkårenes artikel 41 om, at der blev iværksat en administrativ revurdering («administrative review») af bedømmelsesrapporten for 1999 med den begrundelse, at denne baserede sig på urigtige faktiske omstændigheder og dermed krænkede hans kontraktmæssige rettigheder. Sagsøgeren anmodede ligeledes om, at der blev iværksat en ny bedømmelse for 1999 af andre, uvildige personer.
- 14 Den 10. april 2000 afviste generaldirektøren for GD IS dels sagsøgerens påstande om, at der var faktuelle fejl i bedømmelsesrapporten for 1999, og dels dennes anmodning om iværksættelse af en ny bedømmelse.
- 15 Den 9. maj 2000 indgav sagsøgeren en klage («grievance procedure») til ECB's formand. Klagen baserede sig i det væsentlige på de begrundelser, der var fremført i forbindelse med anmodningen om en ny administrativ revurdering.
- 16 ECB's formand afviste klagen den 8. juni 2000.

- 17 Sideløbende med disse tiltag havde sagsøgeren den 17. januar 2000 anmodet generaldirektøren for ECB's Generaldirektorat (GD) »Administration og personale« om i henhold til ansættelsesvilkårenes artikel 41 at iværksætte en administrativ revurdering af den i bedømmelsesrapporten indeholdte beslutning om at fratage sagsøgeren ansvaret for bedømmelsen af medarbejderne i UNIX-gruppen. Sagsøgeren anførte, at beslutningen var en overtrædelse af hans kontraktmæssige rettigheder. Han anmodede dels om igen at blive beføjet til at bedømme medarbejderne i UNIX-gruppen, og dels om, at GD IS for fremtiden overholdt bestemmelserne i hans ansættelseskontrakt.

- 18 Den 27. januar 2000 fremsendte generaldirektøren for GD »Administration og personale« sagsøgerens skrivelse til DG IS.

- 19 Den 10. februar 2000 fremsendte sagsøgeren en skrivelse til GD IS, hvori han uddybede indholdet af sin anmodning om iværksættelse af en administrativ revurdering.

- 20 Den 10. marts 2000 meddelte direktøren for GD IS, at indholdet af sagsøgerens ansættelseskontrakt ikke var blevet ændret, og afviste dermed dennes påstande.

- 21 Den 9. maj 2000 indgav sagsøgeren en klage til ECB's formand. Klagen henviste i det væsentlige til de grunde, der var fremført i forbindelse med anmodningen om en administrativ revurdering.

- 22 Den 8. juni 2000 afviste ECB's formand klagen.

- 23 Ved skrivelse af 28. juni 2000 fremsendte generaldirektøren for GD IS en liste over sagsøgerens væsentligste arbejdsopgaver til denne, idet det samtidig blev præciseret, at listen ville danne udgangspunkt for sagsøgerens årlige bedømmelse. Dette dokument er genstand for søgsmålet i sag T-341/00.
- 24 Den 11. august 2000 anmodede sagsøgeren i henhold til ansættelsesvilkårenes artikel 41 om, at der blev indledt en administrativ revurdering af skrivelserne af 28. juni 2000.
- 25 Den 8. september 2000 afviste ECB at imødekomme denne anmodning.
- 26 Den 12. september 2000 indgav sagsøgeren en klage til ECB's formand, som afviste klagen den 25. oktober 2000.
- 27 Ved stævning indleveret til Rettens Justitskontor den 4. juli 2000 har sagsøgeren i henhold til artikel 236 EF og artikel 36.2 i statuten for ESCB anlagt sag registreret under nummer T-178/00. Ved stævning indleveret til Rettens Justitskontor den 10. november 2000 har sagsøgeren i henhold til artikel 236 EF og artikel 36.2 i statuten for ESCB anlagt sag registreret under nummer T-341/00.
- 28 Ved kendelse af 6. december 2001 har formanden for Rettens Femte Afdeling besluttet at forene de to sager med henblik på den mundtlige forhandling.

29 Sagsøgeren har i sine skriftlige indlæg i sag T-178/00 nedlagt følgende påstande:

- ECB tilpligtes at tage sagsøgerens bedømmelsesrapport for 1999 af 23. november 1999 op til fornyet overvejelse og fjerne den fuldstændigt fra hans personlige akter.

- ECB tilpligtes at lade en ny bedømmelsesrapport for 1999 udarbejde ved uvildige personer, der i hvert fald ikke er de samme som dem, der har været bedømmere.

- ECB tilpligtes at beskæftige sagsøgeren kontraktmæssigt og inden for de arbejdsområder, der er beskrevet i stillingsbeskrivelsen »UNIX-koordinatorens ansvarsområder«.

- ECB tilpligtes at overdrage sagsøgeren ansvaret for udarbejdelsen af bedømmelsesrapporter for alle medarbejderne i UNIX-gruppen.

- ECB tilpligtes at indhente sagsøgerens udtalelse forud for indplaceringen af medarbejderne i UNIX-gruppen.

- ECB tilpligtes at overdrage sagsøgeren tilsynet med det af medarbejderne i UNIX-gruppen udførte arbejde og at anvende sagsøgerens vurdering som grundlag for ECB's bonussystem (ECB Merit Bonus Scheme) og for andre afgørelser om løntillæg.

- ECB tilpligtes at overdrage sagsøgeren det personalemæssige ansvar for alle ansatte beskæftiget ved UNIX-platforme og -produktionssystemer samt det tekniske og faglige ansvar i forhold til disse ansatte.

- I forhold til de fem sidstnævnte påstande fastslås det subsidiært, at ECB er forpligtet til at beskæftige sagsøgeren inden for de arbejdsområder, der er beskrevet i stillingsbeskrivelsen »UNIX-koordinatorens ansvarsområder« og til i denne forbindelse navnlig at overholde de kontraktlige arbejdsopgaver, som er anført i de sidste fire påstande.

- Den Europæiske Centralbank tilpligtes at betale sagens omkostninger.

30 Sagsøgeren har i sine skriftlige indlæg i sag T-341/00 nedlagt følgende påstande:

- Det fastslås, at ECB har tilsidesat sagsøgerens arbejdskontrakt ved at beskæftige ham inden for de arbejdsområder, som fremgår af stillingsbeskrivelsen af 28. juni 2000.

- Det fastslås, at stillingsbeskrivelsen af 28. juni 2000 er uden retsvirkninger.

- ECB tilpligtes at tilbagekalde stillingsbeskrivelsen af 28. juni 2000.

— ECB tilpligtes under alle omstændigheder at beskæftige sagsøgeren inden for rammerne af den stillingsbeskrivelse, som var genstand for bedømmelsesrapporten for 1999, såfremt sagsøgeren ikke måtte få medhold i sin tredje påstand i sag T-178/00.

— Den Europæiske Centralbank tilpligtes at betale sagens omkostninger.

31 Den Europæiske Centralbank har i de to sager nedlagt følgende påstande:

— Frifindelse.

— Der træffes afgørelse om sagens omkostninger efter gældende regler.

32 Parterne har afgivet mundtlige indlæg og besvaret spørgsmål fra Retten i retsmødet den 19. februar 2002. Retten finder, at de to sager skal forenes med henblik på domsafsigelsen, hvilket parterne i retsmødet har erklæret sig enige i.

Sag T-178/00

33 Under retsmødet har parterne præciseret rækkevidden af deres skriftlige indlæg. Sagsøgeren har i det væsentlige nedlagt påstand om, at hans påstande i sag

T-178/00 fortolkes som en påstand om annullation af bedømmelsesrapporten for 1999, for så vidt som denne på den ene side fratager ham visse personalemæssige beføjelser og på den anden side indeholder en bedømmelse, som baserer sig på urigtige fakta. ECB har givet afkald på at påstå sagen afvist på grund af tilsidesættelse af den administrative procedure. ECB har imidlertid påpeget, at sagsøgeren har omformuleret sine påstande, hvilket rejser spørgsmål om, hvorvidt sådanne ændringer kan antages til påkendelse under den mundtlige forhandling.

- 34 Retten bemærker, at det fremgår af bestemmelserne i artikel 44, stk. 1, litra c), og artikel 48, stk. 2, i Rettens procesreglement, at den stævning, der indleveres til Retten, skal indeholde søgsmålets genstand og en kort fremstilling af søgsmålsgrundene, og at nye anbringender i princippet ikke må fremsættes under sagens behandling. I det foreliggende tilfælde har sagsøgerens erklæringer under retsmødet ikke til formål at ændre søgsmålets genstand, men at omformulere visse påstande, navnlig i lyset af den udvikling i retspraksis, som har fundet sted efter sagens anlæg. En sådan ændring kan ikke fortolkes som en fremsættelse af nye anbringender. Desuden kræves det ved fremstillingen af sagens påstande og anbringender ikke, at disse formuleres på en speciel måde. Det fremgår med tilstrækkelig klarhed af stævningen, at sagen vedrører annullation af bedømmelsesrapporten for 1999, og sagsøgeren har navnlig i stævningens punkt 1 præciseret, at han bestrider den retlige gyldighed af denne retsakt. Selv om sagsøgerens skriftlige indlæg ind mellem er forvirrende, har det været muligt for ECB at tage stilling til de anbringender og klagepunkter, som sagsøgeren gør gældende, således at ECB ikke kan påstå, at den ikke har været i stand til at tage til genmæle.
- 35 På baggrund af disse forhold fastslår Retten, at sagsøgeren har nedlagt påstand om, at bedømmelsesrapporten for 1999 annulleres, dels for så vidt som den fratager ham visse beføjelser, og dels for så vidt som den indeholder diverse bedømmelser af hans arbejde.

Anbringendet om fratagelse af ansvaret for udarbejdelse af de årlige bedømmelsesrapporter for medlemmerne af UNIX-gruppen

- 36 Sagsøgeren har henvist til, at han har ret til beskæftigelse i overensstemmelse med sin ansættelseskontrakt og har gjort gældende, at ECB uretmæssigt har frataget ham visse personalemæssige beføjelser, nemlig udarbejdelsen af de årlige bedømmelsesrapporter for medarbejderne i UNIX-gruppen samt afgivelse af indstillinger vedrørende disses indplacering.
- 37 Retten bemærker, at påstanden om fratagelse af sidstnævnte opgave ikke støttes af sagens akter og under alle omstændigheder ikke direkte synes at vedrøre bedømmelsesrapporten for 1999. I bedømmelsesrapporten figurerede denne opgave således blandt de »vigtigste ansvarsområder« (»key responsibilities«), som var tillagt sagsøgeren i dennes første ansættelsesår ved ECB. Efter foretagelsen af bedømmelsen blev opgaven videreført for år 2000, således som det fremgår af s. 8 i bedømmelsesrapporten for 1999. Det fremgår ligeledes, at bedømmeren i punkt 12 i sine bemærkninger har udtalt sig om sagsøgerens udførelse af opgaverne i forbindelse med afgivelse af indstillinger vedrørende indplaceringen af medarbejderne i UNIX-gruppen, hvilket viser, at sagsøgeren har udført disse opgaver.
- 38 I forhold til den i oktober 1998 udarbejdede liste over de arbejdsopgaver, der er tilknyttet sagsøgerens stilling, vedrører den eneste ændring i arbejdsopgaverne, som kan udledes af bedømmelsesrapporten for 1999, fratagelsen af ansvaret for at bedømme medarbejderne i UNIX-gruppen. Under disse omstændigheder bør sagsøgerens klagepunkter vedrørende denne ændring undersøges, og de klagepunkter, der angår den påståede ændring vedrørende indplacering af medlemmerne af UNIX-gruppen, bør uden videre forkastes, idet sagsøgeren ikke i tilstrækkelig grad har godtgjort, at en sådan ændring har fundet sted.

Parternes argumenter

- 39 Sagsøgeren har i det væsentlige gjort gældende, at ECB's ansatte har ret til at blive beskæftiget i henhold til deres ansættelseskontrakt. Sagsøgeren har anført, at forholdet mellem ECB og dens personale ikke reguleres af vedtægten for tjenestemænd i De Europæiske Fællesskaber eller ansættelsesvilkårene for de øvrige ansatte i Fællesskaberne, men er undergivet almindelige privatretlige arbejdsretlige bestemmelser. På dette område findes et grundlæggende princip, som er fælles for medlemsstaterne, og hvorefter en arbejdstager har ret til at blive beskæftiget i overensstemmelse med sin ansættelseskontrakt. I henhold til dette princip kan ECB ikke ensidigt ændre de primære beføjelser, som kontraktligt er tillagt dens medarbejdere. I dette tilfælde har ECB tilsidesat denne ret, idet den ensidigt har frataget sagsøgeren ansvaret for at foretage bedømmelsen af medarbejderne i UNIX-gruppen.
- 40 Sagsøgeren udleder retten til kontraktmæssig beskæftigelse af princippet om partsautonomi, som er anerkendt i alle medlemsstaternes forfatninger og især i den tyske grundlov. Sagsøgeren henfører ligeledes denne ret til erhvervsfriheden og retten til fri erhvervsudøvelse, som er principper, der navnlig er fastslået i Domstolens dom af 13. december 1979 (sag 44/79, Hauer, Sml. s. 3727, på s. 3750).
- 41 Sagsøgeren har anført, at udarbejdelsen af bedømmelsesrapporterne for medarbejderne i UNIX-gruppen udgør et væsentlig aspekt af hans personalemæssige ansvarsområder. Når han fratages dette ansvarsområde, ændres hans stilling som helhed. ECB's politik på dette område er irrelevant, eftersom ansættelseskontrakten foreskriver, at denne ret tilkommer sagsøgeren, som har udøvet den frem til udarbejdelsen af hans bedømmelsesrapport for 1999.

- 42 Sagsøgeren har gjort gældende, at en arbejdsgiver ikke kan dække sig ind bag ledelsesret og anvise en arbejdstager en mindre betydningsfuld stilling end den, som følger af hans ansættelseskontrakt. Dette er således f.eks. tilfældet i fransk og tysk ret.
- 43 Sagsøgeren har anført, at der ved indgåelsen af hans ansættelseskontrakt ikke formelt var planer om oprettelse af en stilling som chef (»principal«) for UNIX-gruppen. Det er i andre afdelinger af ECB praksis, at medarbejdere uden ledelsesmæssigt ansvar bruges som bedømmere.
- 44 Endelig har sagsøgeren gjort gældende, at ECB ikke kunne begrunde den ensidige ændring af ansættelseskontrakten med de i bedømmelsesrapporten for 1999 anførte arbejdsmæssige forsømmelser. Sådanne forsømmelser kunne eventuelt begrunde en afskedigelse i henhold til ansættelsesvilkårenes artikel 11, litra a), men kan under ingen omstændigheder danne grundlag for, at ECB udvider sin ledelsesret ved at ændre arbejdstagerens ansvarsopgaver.
- 45 ECB har afvist sagsøgerens klagepunkter. ECB er i det væsentlige af den opfattelse, at dens personale ikke er underlagt privatretlige regler og ikke har nogen velerhvervet rettighed til at udøve visse specifikke arbejdsopgaver. ECB benægter at have overskredet grænserne for sin ledelsesret ved at ændre på de beføjelser med hensyn til den årlige bedømmelse af medarbejderne i UNIX-gruppen, som oprindeligt var tillagt sagsøgeren.

Rettens bemærkninger

- 46 Sagsøgeren har i det væsentlige gjort gældende, at han har ret til beskæftigelse i henhold til sin ansættelseskontrakt og har anført, at denne ret er blevet tilsidesat,

idet ECB uretmæssigt har frataget ham visse ansvarsområder, som udgør væsentlige elementer af de opgaver, han har fået tildelt i ansættelseskontrakten.

- 47 Indledningsvis påhviler det Retten at undersøge karakteren af ansættelsesforholdet mellem ECB og sagsøgeren og dernæst at undersøge, om ECB i sin egenskab af arbejdsgiver for sagsøgeren har overskredet sine beføjelser ved at fratage denne ansvaret for at foretage bedømmelsen af det arbejde, som udføres af medarbejderne i UNIX-gruppen.
- 48 Ifølge artikel 36.1 i statuttens for ESCB fungerer ECB selvstændigt med hensyn til den ordning, der gælder for dens ansatte. Ordningen, som er defineret i ansættelsesvilkårene og i de administrative bestemmelser for personalet (artikel 21 i ECB's forretningsordenen), er forskellig fra de regler, der gælder for tjenestemænd og for øvrige ansatte i De Europæiske Fællesskaber. Den er ligeledes uafhængig i forhold til medlemsstaternes retsordener. I ansættelsesvilkårenes artikel 9, litra c), foreskrives det således, at disse vilkår »[ikke] er [...] underlagt nogen specifik national retsorden«, og at »ECB anvender i) de generelle retlige principper, der er fælles for medlemsstaternes retsordener, ii) de generelle fællesskabsretlige (EF) principper og iii) bestemmelserne i EF-forordninger og -direktiver vedrørende socialpolitik, der er rettet til medlemsstaterne«.
- 49 Imidlertid er ansættelsesforholdet mellem ECB og dens ansatte af kontraktmæssig karakter (Rettens dom af 18.10.2001, sag T-333/99, x mod ECB, Sml. II, s. 3021, præmis 61 og 68). I henhold til artikel 9, litra a), og artikel 10, litra a), i ansættelsesvilkårene (jf. ovenfor i præmis 2) reguleres ansættelsesforholdet af ansættelseskontrakter bestående af ansættelsesbreve, som ECB fremsender til sine ansatte, og som disse medunderskriver.
- 50 I det foreliggende tilfælde består sagsøgerens ansættelseskontrakt af et ansættelsesbrev af 13. oktober 1998. I dette ansættelsesbrev bestemmes det udtrykkeligt, at ansættelsesvilkårene og de administrative bestemmelser for personalet er en

integrerende del af ansættelseskontrakten. I ansættelsesbrevet anføres det bl.a., at sagsøgeren er ansat i stillingen som koordinator for UNIX-specialisterne i GD IS. Det skal fremhæves, at denne angivelse er i overensstemmelse med artikel 2 i Rådets direktiv 91/533/EØF af 14. oktober 1991 om arbejdsgiverens pligt til at underrette arbejdstageren om vilkårene for arbejdskontrakten eller ansættelsesforholdet (EFT L 288, s. 32), som gælder for ECB [ansættelsesvilkårenes artikel 10, litra a)], hvorefter arbejdsgiveren har pligt til at oplyse en arbejdstager om de væsentlige punkter i arbejdskontrakten eller ansættelsesforholdet, såsom »i) arbejdstagerens titel, rang, stilling eller jobkategori, eller ii) en kortfattet karakteristik eller beskrivelse af arbejdet«.

- 51 Desuden fremgår det af sagen, at ECB i forbindelse med forhandlingerne omkring affattelsen af sagsøgerens ansættelseskontrakt den 5. oktober 1998 fremsendte et dokument til sagsøgeren med overskriften »UNIX-koordinatorens ansvarsområder« (herefter »stillingsbeskrivelsen af 5. oktober 1998«), som indeholder en liste over 18 opgaver, der specifikt er tilknyttet stillingen og fordelt i tre kategorier: »teknik«, »personale« og »administration og planlægning«.
- 52 I øvrigt bemærkes, at det i sidste afsnit i stillingsbeskrivelsen af 5. oktober 1998 bestemmes: »Hvis Jan imidlertid mener, at han allerede nu er i stand til på tilfredsstillende måde at udføre alle de opgaver, som er anført i dette dokument, udgør dette den fulde stillingsbeskrivelse og danner grundlag for enhver fremtidig vurdering.« Sagsøgeren fremsendte den 9. oktober 1998 en e-mail til sine overordnede, hvori han angav, at han accepterede stillingsbeskrivelsen, og samtidig oplyste, at han så sig i stand til på tilfredsstillende måde at udføre alle de anførte opgaver.
- 53 Imidlertid kan det ikke af disse bemærkninger udledes, at ingen af de i stillingsbeskrivelsen af 5. oktober 1998 anførte opgaver eller ansvarsområder kunne ændres uden sagsøgerens udtrykkelige samtykke. Selv om aftalers

bindende virkning er til hinder for, at ECB i sin egenskab af arbejdsgiver påtvinger ændringer i vilkårene for ansættelseskontrakterne uden samtykke fra de berørte medarbejdere, gælder dette dog kun for så vidt angår væsentlige punkter i ansættelseskontrakten.

54 I lighed med alle andre institutioner og virksomheder har ECB således ledelsesret i forbindelse med organiseringen af sine afdelinger og ledelsen af de ansatte. I sin egenskab af fællesskabsinstitution har den endog vide skønsmæssige beføjelser vedrørende organiseringen af sine tjenestegrene og placeringen af personalet med henblik på udførelsen af sine opgaver af almen interesse (jf. herved Domstolens dom af 21.6.1984, sag C-69/83, Lux mod Revisionsretten, Sml. s. 2447, præmis 17, og af 12.11.1996, sag C-294/95 P, Ojha mod Kommissionen, Sml. I, s. 5863, præmis 40, samt Rettens dom af 6.11.1991, sag T-33/90, Von Bonkewitz-Lindner mod Parlamentet, Sml. II, s. 1251, præmis 88, og af 9.6.1998, sag T-176/97, Hick mod ØSU, Sml. Pers. I-A, s. 281, og II, s. 845, præmis 36). Banken kan følgelig med tiden forandre de ansattes ansættelsesforhold i tjenestens interesse for at nå frem til en effektiv organisation af arbejdet og en sammenhængende fordeling af de forskellige opgaver mellem de ansatte og for at tilpasse sig varierende behov. En medarbejder, som er ansat i en stilling for ubestemt tid, der eventuelt kan strække sig frem til det tidspunkt, hvor medarbejderen fylder 65 år, kan ikke med rimelighed forvente, at den interne organisationen i sin helhed forbliver uændret i hele denne ansættelsesperiode, eller forvente i hele perioden at beholde de arbejdsopgaver, som han blev tillagt ved ansættelsen.

55 I denne forbindelse skal det påpeges, at ansættelsen af sagsøgeren og udarbejdelsen af stillingsbeskrivelsen af 5. oktober 1998 fandt sted i forbindelse med den overordnede etablering af ECB's tjenestegrene i det første år, Banken fungerede. Dette illustreres navnlig af, at tildelingen af de opgaver og ansvarsområder, som fremgår af stillingsbeskrivelsen, bærer præg af at være midlertidig. For ni af disse opgavers vedkommende forudsættes det således i stillingsbeskrivelsen, at sagsøgeren bistås af en medarbejder »i fase tre's indledende fase«. Endvidere anfører ECB i samme stillingsbeskrivelse, at den anbefaler en fornyet vurdering af tildelingen af samtlige opgaver og ansvarsområder: »[...] såfremt det efter tredje kvartal 1999 måtte vise sig, at den samlede arbejdsmængde på UNIX-området bliver mindre, er det ønskeligt, at alle UNIX-koordinatorens opgaver revurderes

(i et forsøg på at fastsætte en dækkende beskrivelse af ECB's funktionsområder), idet der tages hensyn til ECB's forhold og politikker på dette tidspunkt«.

- 56 Endvidere fastsættes det udtrykkeligt i ansættelseskontrakten, at betingelserne for arbejdsforholdet kan variere alt efter de ændringer, der foretages i ansættelsesvilkårene, idet det anføres, at ansættelsesvilkårene, »om fornødent ændret«, er en integrerende del af sagsøgerens ansættelseskontrakt.
- 57 Det skal herefter undersøges, om ansvaret for at foretage den årlige bedømmelse af det af medarbejderne i UNIX-gruppen udførte arbejde udgør en væsentlig del af det arbejde, som udføres af koordinatoren for gruppen, og om fratagelsen af dette ansvarsområde som følge heraf krænker sagsøgerens ansættelseskontrakt på væsentlige punkter.
- 58 Det er uomtvistet, at sagsøgeren på trods af ændringen i hans arbejdsopgaver har bibeholdt sin stilling som »koordinator for UNIX-specialisterne« samt den hertil svarende aflønning. Stillingen henhører under kategorien »professionals« og er i lønklasse G.
- 59 Det fremgår af stillingsbeskrivelsen af 5. oktober 1998, at stillingen som koordinator for UNIX-specialisterne overvejende er af teknisk karakter, idet de personalemæssige og administrative opgaver kun er af begrænset omfang. Således kan fratagelsen af opgaven med bedømmelse af medarbejderne i UNIX-gruppen ikke i sig selv medføre, at koordinatorens arbejdsopgaver samlet set indskrænkes til et niveau, der ligger under det niveau, som svarer til hans stilling. I denne forbindelse må det fremhæves, at det ligger fast, at sagsøgeren aldrig har haft lejlighed til at foretage bedømmelser af medlemmerne af UNIX-gruppen, idet han blev frataget denne opgave, endog før ECB iværksatte den første årlige bedømmelse af de ansatte. Under disse omstændigheder er den omhandlede ændring ikke en forringelse af sagsøgerens stilling og kan følgelig ikke anses for en tilsidesættelse af et væsentligt punkt i ansættelseskontrakten.

- 60 Sagsøgerens klagepunkter kan således ikke tages til følge. Følgelig forkastes dette anbringende.

Anbringendet vedrørende bedømmelser af sagsøgerens arbejde i 1999

Parternes argumenter

- 61 Sagsøgeren har gjort gældende, at bedømmelsesrapporten for 1999 indeholder diverse vurderinger, som er baseret på urigtige oplysninger, og som kan skade hans erhvervsmæssige karriere. Sagsøgeren bestrider især bedømmelsen på følgende punkter:
- at han er unødvendigt stædig («unnecessary stubbornness»)
  - at han har pålagt UNIX-gruppen at udarbejde et specifikt »Web«-oplysningsmateriale i stedet for det forventede GD IS-oplysningsmateriale
  - at han mangler forståelse («awareness») for opgaverne
  - at han har forsømt at inddrage de kompetente tjenestegrene i GD IS i visse yderst vigtige drøftelser

- at han ikke har givet oplysninger omkring sine UNIX-aktiviteter

- at han har været langsommelig med hensyn til uddelegering af opgaverne

- at han ikke har prioriteret ansættelsen af nye medarbejdere i UNIX-gruppen tilstrækkeligt højt

- at han i strid med de modtagne instrukser har gennemført en kronologisk synkronisering af computerne.

⁶² Begrundelsen for disse kritikpunkter er ifølge sagsøgeren så mangelfuld, at han ikke er i stand til at forstå eller imødegå dem. Følgelig krænker bedømmelsesrapporten for 1999 i sin helhed hans rettigheder. ECB kan ikke påberåbe sig, at sagsøgeren ikke under klageproceduren tilstrækkeligt klart redegjorde for, i hvilket omfang han gjorde indsigelse mod begrundelsen. Det er op til ECB mere udførligt at uddybe de over for sagsøgeren rejste kritikpunkter og således gøre det muligt for ham at fremkomme med udførlige svar. Når der ikke er givet nogen begrundelse, har sagsøgeren kun kunnet bestride rigtigheden af kritikpunkterne. ECB har under den administrative procedure undladt — endog ganske kortfattet — at bevise, hvad den støtter sin bedømmelse på. I forbindelse med nærværende sag påhviler det ECB at bevise, at kritikpunkterne er saglige.

⁶³ Desuden er den anfægtede bedømmelse for 1999 baseret på urigtige oplysninger og ikke på komplekse skønsmæssige vurderinger, som ikke er underlagt domstolskontrol.

- 64 Arbejdstagerens grundlæggende rettigheder indbefatter retten til forlange, at dokumenter, som indeholder urigtige oplysninger, og som kan påvirke arbejdstagerens erhvervsmæssige karriere, fjernes fra dennes personlige akter.
- 65 Det følger af det foregående, at ECB er forpligtet til at foretage en ny bedømmelse og at overdrage denne opgave til personer, som ikke har deltaget i den omtvistede bedømmelse.
- 66 ECB afviser disse klagepunkter. Bedømmelsesrapporten for 1999 indeholder komplekse skønsmæssige vurderinger vedrørende sagsøgerens egnethed, og Retten kan ikke sætte sin vurdering i stedet for ECB's (Rettens dom i sagen Bonkewitz -Lindner mod Parlamentet, præmis 62, og dom af 10.12.1992, sag T-33/91, Williams mod Revisionsretten, Sml. II, s. 2499, præmis 43).
- 67 Sagsøgerens bedømmelsesrapport er særdeles detaljeret, og under proceduren for dens vedtagelse har Banken overholdt sagsøgerens ret til kontradiktion, en ret, som denne ikke har undladt at benytte sig af ved at forlange en ny bedømmelse og ved at iværksætte procedurerne for en fornyet administrativ vurdering og klage.

Rettens bemærkninger

- 68 Selv om sagsøgeren har gjort gældende, at bedømmelsesrapporten for 1999 er baseret på urigtige oplysninger, har han i realiteten til hensigt på ny at anfægte gyldigheden af den vurdering af hans arbejde i 1999, som er foretaget af hans overordnede.

- 69 Imidlertid tilkommer det ikke Retten at sætte sin vurdering i stedet for den vurdering, som er foretaget af de personer, der har til opgave at vurdere sagsøgerens arbejde. I lighed med Fællesskabets øvrige institutioner og organer har ECB et vidt skøn hensyn til at bedømme det af de ansatte udførte arbejde. Rettens legalitetskontrol af den vurdering, som er indeholdt i den årlige bedømmelsesrapport for en ansat ved ECB, vedrører kun en prøvelse af, om der foreligger eventuelle formfejl, åbenbare faktiske fejl, som indvirker på vurderingen, eller eventuelt magtfordrejning (jf. tilsvarende Rettens dom af 24.1.1991, sag T-63/89, Latham mod Kommissionen, Sml. II, s. 19, præmis 19).
- 70 I den foreliggende sag kan sagsøgerens klagepunkter ikke tiltrædes, eftersom han ikke har godtgjort, at der foreligger sådanne omstændigheder.
- 71 I øvrigt er den i bedømmelsesrapporten for 1999 anførte begrundelse tilstrækkelig præcis til at opfylde kravene i artikel 253 EF, som i henhold til artikel 34.2 i statuten for ESCB finder anvendelse på afgørelser truffet af ECB.
- 72 Heraf følger, at anbringendet vedrørende den i bedømmelsesrapporten af 1999 indeholdte vurdering bør forkastes.
- 73 Den Europæiske Centralbank bør således frifindes i sag T-178/00.

Sag T-341/00

- 74 Sagsøgeren har under retsmødet oplyst, at søgsmålet i sag T-341/00 alene har til formål at opnå annullation af den i skrivelsen af 28. juni 2000 indeholdte afgørelse, hvorved ECB ifølge sagsøgeren ændrede hans arbejdsopgaver. Retten har noteret sig denne oplysning, som svarer til indholdet af den argumentation, sagsøgeren har fremført i sine skriftlige indlæg, og til det andet punkt i de i denne sag nedlagte påstande.

Formaliteten

Parternes argumenter

- 75 ECB har ikke nedlagt en afvisningspåstand i henhold til procesreglementets artikel 14, men er alligevel af den opfattelse, at sagen ikke kan antages til realitetsbehandling, eftersom skrivelsen af 28. juni 2000, som af sagsøgeren påstås annulleret, ikke er en akt, der indeholder et klagepunkt.
- 76 ECB har anført, at skrivelsen af 28. juni 2000 ikke har retligt bindende virkninger, som kan berøre sagsøgerens interesser gennem en væsentlig ændring af hans retstilling (Rettens kendelse af 25.10.1996, sag T-26/96, Lopes mod Domstolen, Sml. Pers. I-A, s. 487, og II, s. 1357). ECB påpeger i denne forbindelse, at en rent administrativ foranstaltning, såsom omfordeling af arbejdsopgaverne inden for en administrativ enhed, der ikke kan skade tjenestemændenes tjenesteretlige stilling eller krænke princippet om, at der skal være et passende forhold mellem tjenestemændenes lønklasse og det arbejde, de

udfører, ikke udgør en akt, der indeholder et klagepunkt (Domstolens dom af 14.12.1988, sag 280/87, Hecq mod Kommissionen, Sml. s. 6433).

- 77 I dette tilfælde er skrivelsen af 28. juni 2000 ifølge ECB en rent intern organisatorisk foranstaltning, som ikke berører sagsøgerens tjenesteretlige stilling. Sagsøgeren er ikke blevet »degraderet«. Stillingen som »UNIX-koordinator« figurerer ikke i ECB's organigram af 6. oktober 2000, eftersom ECB har foretaget en intern reorganisering af alle stillinger som »koordinator«. Sagsøgerens stilling er således blevet revurderet.
- 78 Ved sagens anlæg var sagsøgeren endnu ikke blevet underrettet om sin nye titel og aflønning. ECB har anført, at den efterfølgende ændrede sagsøgerens stilling i to henseender. For det første blev stillingsbetegnelsen »UNIX-koordinator« ændret til »Senior UNIX Expert«. For det andet overgik sagsøgeren fra lønklasse G til lønklasse H, med en tilsvarende lønstigning med tilbagevirkende kraft fra den 1. januar 2000. Bortset fra disse to ændringer er der ingen væsentlig kvalitativ eller kvantitativ forskel mellem sagsøgerens arbejdsopgaver før og efter den 28. juni 2000.
- 79 ECB konkluderer, at sagsøgerens arbejdsopgaver ikke har forandret sig på en måde, der ændrer hans retstilling væsentligt. Heraf følger, at skrivelsen af 28. juni 2000 er en intern organisatorisk foranstaltning og ikke en anfægtelig retsakt. Søgsmålet i sag T-341/00 bør således afvises.
- 80 Sagsøgeren har heroverfor anført, at den af ECB påberåbte retspraksis er irrelevant, eftersom skrivelsen af 28. juni 2000 påvirker hans retstilling. Sagsøgeren har gjort gældende, at hans stilling er blevet forringet som følge af, at ECB har frataget ham visse opgaver, som blev fastlagt i forbindelse med indgåelsen af hans ansættelseskontrakt i 1998.

Rettens bemærkninger

- 81 I forbindelse med behandlingen af sagens formalitet må det fastslås, at skrivelsen af 28. juni 2000 ændrer visse specifikke opgaver, som ECB havde tillagt sagsøgeren med hensyn til bedømmelse, indplacering og ansættelse af medarbejderne i UNIX-gruppen. Disse opgaver vedrører personalemæssige beføjelser, som almindeligvis er forbundet med udøvelsen af ledelsesmæssige funktioner. I betragtning af disse opgavers karakter og for så vidt som sagsøgeren hævder, at hans stilling er blevet forringet som følge af, at han er blevet frataget disse opgaver, kan de pågældende ændringer ikke anses for at være ubetydelige interne organisatoriske foranstaltninger såsom dem, der har givet anledning til de af ECB påberåbte domme.
- 82 Følgelig er skrivelsen af 28. juni 2000 en akt, som indeholder et klagepunkt. Under disse omstændigheder bør sagen antages til realitetsbehandling.

Realiteten

Parternes argumenter

- 83 Sagsøgeren har i det væsentlige gentaget de retlige betragtninger, som han fremførte i sag T-178/00. ECB har i skrivelsen af 28. juni 2000 ensidigt og i væsentligt omfang ændret listen over hans arbejdsopgaver og således tilsidesat sagsøgerens ret til ansættelse i en stilling, som svarer til hans ansættelseskontrakt.

- 84 Sagsøgeren har anført, at stillingen som »koordinator« ikke længere fremgår af det den 6. december 2000 vedtagne organigram for ECB.
- 85 Sagsøgeren har bekræftet, at det, når henses til hans kvalifikationer, på det tekniske område kun er ganske få af hans arbejdsopgaver, som kan udføres af andre medarbejdere. Visse opgaver falder ind under hans enekompetence, bl.a. udviklingen og etableringen af et system til beskyttelse af sikkerheden for samtlige UNIX-produktionssystemer. Skrivelsen af 28. juni 2000 tillægger ham imidlertid ikke det overordnede ansvar for UNIX-systemer og -platforme. Sagsøgerens kompetence er således reduceret til udvikling af UNIX-systemer. Sagsøgeren har herefter fået færre beføjelser i forhold til, hvad der blev fastsat i kontrakten ved hans ansættelse i 1998.
- 86 Hvad angår de personaleadministrative beføjelser, som er en anden vigtig del af den omhandlede stilling, har skrivelsen af 28. juni 2000 til følge, at sagsøgerens position svækkes. Han er således blevet frataget sine opgaver med hensyn til bedømmelsen af de ansatte, udarbejdelse af indstillinger vedrørende lønindplacering og overvågning af det arbejde, som henhører under hans enekompetence.
- 87 Endelig er sagsøgeren af den opfattelse, at ECB handlede i overensstemmelse med direktiv 91/533, da den i 1998 orienterede sagsøgeren om de specifikke opgaver, som var tilknyttet hans stilling. Sagsøgeren finder imidlertid ikke, at ECB ved skrivelsen af 28. juni 2000 kunne ændre denne opgavebeskrivelse.

- 88 ECB har afvist sagsøgerens klagepunkter. ECB har i det væsentlige henvist til, at dens kontrakt med sagsøgeren ikke er undergivet tysk ansættelsesret og har anført, at stillingsbeskrivelsen ikke er en del af nævnte ansættelseskontrakt, men henhører under ECB's beføjelse til at tilrettelægge tjenesten. ECB er endvidere af den opfattelse, at den ved at fremsende et ansættelsesbrev med en kortfattet beskrivelse af stillingen til sagsøgeren har overholdt artikel 2, stk. 2, i direktiv 91/533.

Rettens bemærkninger

- 89 Som det er fastslået ovenfor i præmis 54 i sag T-178/00, kan sagsøgeren for det første ikke med rimelighed forvente, at han frem til pensionsalderen kan beholde visse specifikke opgaver, som ECB måtte have tildelt ham ved ansættelsen. Følgelig må sagsøgerens påstande vedrørende hans påståede enekompetence forkastes.
- 90 Hvad dernæst angår spørgsmålet om, hvorvidt ECB åbenbart har overskredet grænserne for sin beføjelse til at tilrettelægge tjenesten ved ensidigt at ændre sagsøgerens arbejdsopgaver, bemærkes for det første, at det ikke er bestridt, at ændringerne er sket i tjenestens interesse. For det andet har sagsøgeren ikke underbygget sin argumentation med forhold, som klart beviser, at ændringerne berører væsentlige elementer af sagsøgerens ansættelseskontrakt ved samlet set at begrænse hans arbejdsopgaver til et niveau, der klart ligger under det til hans stilling svarende niveau, og at disse ændringer som følge heraf forringer hans stilling. Tværtimod må det fastslås, at sagsøgeren bevarer de væsentlige arbejdsopgaver i relation til UNIX-systemerne og koordineringen af UNIX-specialisterne. Herefter må sagsøgerens argumenter vedrørende en påstået forringelse af hans stilling forkastes.

- 91 Hvad endelig angår direktiv 91/533 skal blot bemærkes, at sagsøgeren har anført, at han ikke påberåber sig, at der er sket tilsidesættelse af dette direktiv, hvorfor det er ufornuddent at tage stilling til denne del af sagen.
- 92 Herefter må samtlige anbringender, klagepunkter og argumenter i sag T-341/00 forkastes.
- 93 Da ingen af anbringenderne vedrørende de anfægtede retsakter er blevet taget til følge, frifindes Den Europæiske Centralbank i begge sager.

Sagsomkostningerne

- 94 I henhold til procesreglementets artikel 87, stk. 2, pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger, hvis der er nedlagt påstand herom. Ifølge procesreglementets artikel 88 bærer institutionerne dog selv deres egne omkostninger i tvister mellem Fællesskaberne og deres ansatte.
- 95 I sagerne T-178/00 og T-341/00 bærer hver part herefter sine egne omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

RETTEN (Femte Afdeling)

- 1) Sagerne T-178/00 og T-341/00 forenes med henblik på domsafsigelsen.
- 2) Den Europæiske Centralbank frifindes i sagerne T-178/00 og T-341/00.
- 3) Hver part bærer sine egne omkostninger.

Cooke

García-Valdecasas

Lindh

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 22. oktober 2002.

H. Jung

Justitssekretær

R. García-Valdecasas

Afdelingsformand